

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžk/19/2017
Identifikačné číslo spisu: 3014200616
Dátum vydania rozhodnutia: 30.05.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:3014200616.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Jany Hatalovej, PhD. v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): Považská cementáreň, a s., IČO: 31 615 716, J. Kráľa, Ladce, právne zastúpeného: Advokátska kancelária BĀNOS s.r.o., Mierové námestie 2, Galanta, proti žalovanému: Inšpektorát práce Trenčín, Hodžova 36, Trenčín, za účasti: 1/ D. S., narodená dňa XX.XX.XXXX, 2/ D. S. ml., narodená dňa XX.XX.XXXX, 3/ A. S., narodený dňa XX.XX.XXXX, všetci traja bytom J., všetci traja právne zastúpení: JUDr. Peter Koscelanský, advokát, Fraňa Mojtu 24, Nitra, o preskúmanie zákonnosti protokolu žalovaného č. ITN-078-41-2.2/P-J1-13 zo dňa 23.04.2014 v znení dodatku č. 1 zo dňa 12.05.2014, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/173/2014-190 zo dňa 18.04.2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I. Konanie na krajskom súde

1. Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa ustanovenia § 250j ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti protokolu žalovaného č. ITN-078-41-2.2/P-J1-13 zo dňa 23.04.2014 v znení dodatku č. 1 zo dňa 12.05.2015, ktorým žalovaný uložil žalobcovi odstrániť zistené nedostatky. Náhradu trov konania krajský súd žalobcovi nepriznal.

2. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia krajský súd konštatoval, že inšpekcia je konaním a postupom správneho orgánu, ktorým predovšetkým dochádza k zisťovaniu skutkového stavu. Zistené skutočnosti následne slúžia najmä ako podklad pre ďalší postup správneho orgánu, teda pre rozhodnutie, či má byť následne začaté vo veci správne konanie. Výsledky a závery inšpekcie sú zhrnuté v protokole o výsledku inšpekcie, ktorého náležitosti stanovuje § 14 zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce (ďalej len

„zákon o inšpekcii práce“). Poznamenal, že protokol predstavuje v následne začatom správnom konaní jeden z dôkazných prostriedkov, nezbavuje však správny orgán povinnosti vykonať v začatom správnom konaní riadne dokazovanie, výsledky tohto dokazovania vyhodnotiť a vec v súlade so zákonom posúdiť. Protokol o výsledku inšpekcie nemá formálne znaky rozhodnutia a nie je vydaný v rámci správneho konania. Súdnou praxou je však ustálené, že napriek uvedenému je spôsobilým predmetom súdneho prieskumu.

3. Súd poukázal na to, že súdny prieskum protokolu je možný len za predpokladu, že obsahuje autoritatívne a vynútiteľné uloženie povinností kontrolovanému subjektu, pričom v danom prípade preskúvaný protokol takéto uloženie povinností obsahuje. Súd v tejto súvislosti zároveň zdôraznil, že uvedené určenie povinností určuje aj rámec súdneho prieskumu, keď je možné skúmať len zákonnosť uloženia tých povinností, ktoré predstavujú zásah do právneho postavenia žalobcu. Možnosť súdneho prieskumu je teda limitovaná týmto rozsahom a súd sa v zásade nemôže zaoberať správnosťou určenia príčin pracovného úrazu ako celku, ale len zistení ohľadne porušenia povinností žalobcu, ktoré viedli k uloženiu povinností vynútiteľných uložením sankcie. Preto len uloženie týchto sankcií predstavuje pri protokole zásah do sféry kontrolovaného subjektu a robí protokol spôsobilým predmetom súdneho prieskumu. Dodal, že zistenie príčin úrazu a porušenia povinností, ktoré viedli k uloženiu povinností zamestnávateľovi nie je možné bez ďalšieho stotožňovať.

4. V súvislosti s uvedeným uviedol, že tie námietky žalobcu, ktoré de facto smerujú k zisteniu príčin úrazu resp. sa týkajú prejednávania jeho námietok, ktoré smerujú k zavineniu alebo spoluzavineniu poškodeného na vzniku úrazu považoval za bezpredmetné.

5. K tomu dodal, že otázka príčin úrazu a následnej zodpovednosti sa rieši až v samotnom správnom konaní, ktorého výsledkom bude rozhodnutie, samo o sebe spôsobilé súdneho prieskumu.

6. Zároveň poukázal na skutočnosť, že otázka viny je už právoplatne vyriešená trestným rozsudkom Okresného súdu Trenčín zo dňa 23.09.2015, č. k. 3T/71/2015-529, ktorým je v zmysle § 135 ods. 1 veta druhá O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. viazaný aj správny súd v rozsahu, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal - otázka zodpovednosti za smrť A. S. v dôsledku pracovného úrazu je tak definitívne vyriešená.

7. Súd tiež nepovažoval za dôvodné žalobné námietky žalobcu, ktorými namietal neurčitosť uložených povinností, keď mu správny orgán uložil odstrániť nedostatky špecifikované v určených článkoch protokolu, resp. jeho dodatku. Súd vyslovil názor, že uvedený postup žalovaného je správny a v súlade so zákonom, keď správny orgán nie je oprávnený určiť kontrolovanému subjektu konkrétny spôsob vykonania nápravy, ale len cieľ, ktorý sa má touto nápravou dosiahnuť, čomu zodpovedá vyjadrenie povinnosti, ktoré je obsiahnuté v napadnutom protokole. Je potom na každom kontrolovanom subjekte, aby si určil s prihliadnutím na svoje osobitné pomery a podmienky najefektívnejší spôsob na dosiahnutie nápravy vytykaného stavu. Rovnako určenie, že tak má urobiť ihneď a trvalo, jasne a zrozumiteľne vyjadruje, že tak má urobiť vzhľadom na závažnosť porušenia bezodkladne a prijaté opatrenia trvale dodržiavať tak, aby nedochádzalo k porušovaniu zákona a bola dodržiavaná bezpečnosť práce. Uvedeným sa sleduje vylúčenie možnosti ďalšieho smrteľného pracovného úrazu u tohto zamestnávateľa.

8. Záverom súd prvej inštancie uviedol, že zákon žalovanému neukladá povinnosť prerokovať protokol so žalobcom opätovne, po vypracovaní dodatku, ktorým inšpektor práce reagoval na námietky vznesené zo strany žalobcu. Z tohto dôvodu, je túto žalobnú námietku vyhodnotil ako nedôvodnú.

9. Vzhľadom na vyššie uvedené krajský súd dospel k záveru, že v súdnej veci žalovaný správne ustálil porušenie povinností na strane žalobcu, ktoré viedli k uloženiu povinností na dosiahnutie nápravy a v časti uloženia týchto povinností je protokol dostatočne určitý a zrozumiteľný.

II. Konanie na kasačnom súde

A/

10. Rozsudok napadol sťažovateľ kasačnou sťažnosťou z dôvodov, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu - § 440 ods. 1 písm. f), g) a h) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“).

11. Sťažnostné body opísal sťažovateľ nasledovne:

- sťažovateľ v žalobe namietal, že postup žalovaného pri vypracúvaní Protokolu v znení Dodatku bol príliš formalistický vzhľadom k závažnosti dôsledkov, ktoré pre sťažovateľa z Protokolu v znení Dodatku vyplývajú; podľa sťažovateľa formálne konštatovanie zistených nedostatkov sa premietlo aj do opatrení, ktoré mal sťažovateľ odstrániť, keď z Protokolu a ani z Dodatku k Protokolu nie je možné zistiť, čo má sťažovateľ na odstránenie nedostatkov urobiť, aké má prijať opatrenia aby k takýmto situáciám nedochádzalo; lehota na odstránenie nedostatkov teda tiež nie je stanovená. Toto nariadenie žalovaného je podľa sťažovateľa nepreskúmateľné pre jeho nezrozumiteľnosť, navyiac ďalšie nariadenie žalovaného je nevykonateľné;
- Inšpektorát práce Trenčín splnil ustanovenie § 14 ods. 2 zákona o inšpekcii práce len v tej časti, že uložil opatrenia a uložil povinnosť (ktorej zákonnosť a preskúmateľnosť však namietal), avšak k samotnému navrhnutiu opatrení nedošlo, pričom zákon v ustanovení § 14 ods. 2 zákona o inšpekcii práce nepoukazuje na oprávnenosť alebo možnosť, ale priamo stanovuje, že v protokole inšpektor práce navrhne opatrenia podľa § 12 zákona o inšpekcii práce;
- Inšpektorát práce je ten orgán, ktorý dohliada na dodržiavanie právnych predpisov a má byť nápomocný pri odstraňovaní prípadných porušení tým, že navrhne opatrenia, ktoré má zamestnávateľ vykonať. Dotknutý sťažovateľ nie je schopný vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení predpisov, keď si porušenie predpisov ani nie je vedomý a inšpektorát práce opatrenia ani nenavrhnú a teda sťažovateľ ani nevie čo má vykonať. Naďalej preto trval na tom, že z dodatku ani protokolu nie je možné zistiť, čo má sťažovateľ na odstránenie nedostatkov urobiť, aké má prijať opatrenia, aby k takýmto situáciám nedochádzalo;
- sťažovateľ mal za to, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, keď krajský súd vôbec právne neposúdil a ani nezdôvodnil žalobný návrh v časti námietky, že sťažovateľ považoval nariadenie žalovaného za nevykonateľné;
- žalovaný podľa sťažovateľa porušil § 13 ods. 2 zákona o inšpekcii práce - žalovaný mal reagovať na vyjadrenie sťažovateľa k Protokolu uvedením svojho stanoviska k jednotlivým bodom vyjadrenia; žalovaný sa tak vo svojom stanovisku dôsledne nevysporiadal s obsahom vyjadrenia sťažovateľa, svoje stanovisko v niektorých bodoch vôbec nezdôvodnil, iba sa pridržiaval predchádzajúcich zistení, čo je pre právne postavenie sťažovateľa a presvedčivosť správnosti záverov Protokolu nepostačujúce. Dodal, že uvedené vyjadrenia sťažovateľa nielenže nie sú zohľadnené v Protokole a ani v Dodatku, ale navyiac Protokol a ani Dodatok neobsahuje stanovisko žalovaného k jednotlivým skutočnostiam namietaným sťažovateľom. Dodatok, v ktorom inšpektor práce nariadil sťažovateľovi odstrániť zistené nedostatky nebol so sťažovateľom prerokovaný, čo je porušením § 13 ods. 2 zákona o inšpekcii práce;
- inšpektor práce nemôže konštatovať skutočnosti, ktoré sú predmetom znaleckého dokazovania a to aj vzhľadom k závažnosti dôsledkov, ktoré pre sťažovateľa z Protokolu v znení Dodatku vyplývajú, preto mal sťažovateľ za to, že žalovaný resp. inšpektori práce pri vyšetrowaní príčin úrazu zomretého zamestnanca nepostupovali v súlade so zákonom a to tým, že konštatovali skutočnosti bez znaleckého dokazovania a to napriek tomu, že § 12 zákona o inšpekcii práce im takéto oprávnenie neumožňuje;
- sťažovateľ v ďalšom namietal body Protokolu v znení Dodatku v časti príčiny úrazu;
- sťažovateľ navrhol kasačnému súdu, aby ustálil rozhodovaciu prax vo veciach preskúvania zákonosti protokolov z výkonov inšpekcie práce;
- sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že preskúvanie zákonosti Protokolu v znení Dodatku má pre neho zásadný význam aj z toho dôvodu, že tento je podkladom pre konanie na Okresnom súde Trenčín, sp. zn. 27C/120/2015 o náhradu nemajetkovej ujmy, v ktorom manželka a deti nebohého žiadajú od sťažovateľa nemajetkovú ujmu za porušenie povinností a právnych predpisov pri smrteľnom úraze a to vo výške 680.000 eur.

12. Záverom sťažovateľ vyjadril názor, že rozsudok krajského súdu je porušením ústavnoprávne a medzinárodnoprávne garantovaných základných princípov (zásad) materiálneho právneho štátu, najmä princípu materiálnej spravodlivosti a materiálnej ochrany zákonnosti vrátane princípov riadneho a spravodlivého procesu, princípu právnej istoty, a princípu predvídateľnosti práva vrátane predvídateľnosti rozhodnutí orgánov verejnej moci, ako aj princípu ochrany legitímnych očakávaní a tiež princípu, že právo nemôže vzniknúť (vzísť) z bezprávia a nespravodlivosti. Preto navrhol, aby kasačný súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, eventuálne aby zrušil Protokol v znení Dodatku a vec vrátil žalovanému a sťažovateľovi priznal náhradu trov konania a trov kasačného konania.

B/

13. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti vyjadril v podaní zo dňa 31.08.2016, v ktorom uviedol, že sa plne stotožňuje so závermi uvedenými v odôvodnení napadnutého rozsudku.

14. Pokiaľ ide o nepreskúmateľnosť a nezrozumiteľnosť povinností uložených v protokole žalovaný uviedol, že v protokole boli konštatované porušenia zo strany sťažovateľa vyplývajúce zo zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci spočívajúce v tom, že sťažovateľ v záujme zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci nezabezpečil, aby pracoviská, komunikácie, pracovné prostriedky, materiály, pracovné postupy, výrobné postupy, usporiadanie pracovných miest a organizácia práce neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov, nakoľko práce vo výškach je možné vykonávať len vtedy, ak sa použijú vhodné prostriedky kolektívneho zabezpečenia, napríklad zábradlia, plošiny alebo záchytné siete, pričom ak povaha prác neumožňuje použiť tieto zariadenia, musia sa poskytnúť vhodné prostriedky umožňujúce prístup a musia sa použiť prostriedky osobného zabezpečenia proti pádu.

15. Poznamenal, že:

- porušenie spočívalo v tom, že práce pri oprave technologického vybavenia stavby v areáli Považskej cementárne, a.s., objekt centrálnej skládky - mostový žeriav č. 2, ev. č. 61 - prevodovka pojazdu mačky, majúce charakter dočasného pracoviska a vykonávané vo výške okolo 20 - 25 m, boli vykonávané tak, že pri ich výkone a nevyhnutnom pohybe osôb a prístupov, neboli prijaté a zrealizované nijaké opatrenia na zabránenie pádu osôb a to ani prostriedkami kolektívneho zabezpečenia a ani prostriedkami osobného zabezpečenia proti pádu;

- postihnutý nebol chránený proti pádu na plošine medzi priečnymi nosníkmi mostového žeriava č. 2, na priečnom nosníku mosta nevybavenom lávkou pre prístup do kabíny žeriavu. Na strane nosníka mosta žeriavu č. 2 (priečnika), bližšom k začiatku žeriavovej dráhy bolo využitie existujúce zábradlie na nosníku žeriava, ktoré však nebolo vhodným prostriedkom kolektívneho zabezpečenia, nakoľko jednak stredná tyč tohto zábradlia nebola schopná zadržať pád postihnutého, a jednak v susednom poli zábradlia nebola vhodná stredná tyč v polovici výšky zábradlia v určení nesprávneho postupu pri manipulácii a preprave nadrozmerných priehradových dielcov a taktiež v nekontrolovaní a nevyžadovaní dodržiavania právnych predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (ďalej aj ako „BOZP“);

- uvedený nedostatok bol sťažovateľovi nariadený odstrániť, a teda určiť ako správne zabrániť pádu osôb bolo ponechané na sťažovateľovi, žalovaný mal za to, že toto opatrenie bolo jednoznačne zrozumiteľné a vykonateľné;

- vo veci lehoty na odstránenie týchto nedostatkov bola žalovanému určená lehota „odstrániť ihneď“ z dôvodu vysokej miery ohrozenia života a zdravia zamestnancov žalovaného a v záujme prevencie pred vznikom obdobných úrazov bolo nariadené prijať opatrenia na odstránenie tohto nedostatku ihneď, to znamená po prevzatí dodatku k protokolu, a tieto dodržiavať trvalé, teda od prevzatia dodatku k protokolu do budúca;

- pokiaľ ide o nenariadenie, resp. nenavrhnutie konkrétnych opatrení, žalovaný poukázal na ustanovenia § 12 ods. 2 písm. a) zákona o inšpekcii práce, v zmysle ktorých je inšpektor práce oprávnený, nie však povinný tieto opatrenia navrhovať, tak ako to uviedol sťažovateľ s tým, že žalovaný mal za to, že prípadné nariadenie konkrétneho opatrenia, ktoré má sťažovateľ prijať na odstránenie zistených nedostatkov, môže predstavovať neprímeraný zásah do práv sťažovateľa, nakoľko žalovanému nie sú známe ekonomické a hospodárske pomery sťažovateľa, a teda je na sťažovateľovi, aby on sám určil

preňho najvhodnejší spôsob odstránenia konštatovaných nedostatkov;

- žalovaný v dodatku k protokolu reagoval na vyjadrenie sťažovateľa k protokolu, avšak tvrdenia sťažovateľa vo vyjadrení k protokolu nepriniesli nijaký relevantný dôvod na zmenu protokolu, nakoľko sťažovateľ opätovne uviedol skutočnosti, na ktoré poukazoval počas výkonu inšpekcie práce, pričom na doklady predložené po prerokovaní protokolu dňa 23.04.2014 nemohol inšpektor prihliadať z jednoduchej príčiny, že okrem vyjadrenia samotného iný doklad alebo iný dôkaz zo strany sťažovateľa nebol predložený, preto ak sa so všetkými skutočnosťami uvádzanými vo vyjadrení žalovaný vysporiadal počas výkonu inšpekcie práce, nebolo potrebné sa nimi zaoberať opätovne v dodatku k protokolu;
- vo veci obsahových a formálnych náležitostí protokolu a použitia správnej úvahy žalovaný poznamenal, že náležitosti protokolu sú taxatívne uvedené v ustanovení § 14 ods. 1 zákona o inšpekcii práce, pričom žalovaný protokol všetky potrebné náležitosti obsahuje;
- k námietke, že protokol v znení dodatku nebol so sťažovateľom prerokovaný žalovaný dal do pozornosti, že dodatok k protokolu neobsahoval žiadne nové skutočnosti, ani sa ním nijakým spôsobom nemenili ani nedopĺňali skutočnosti a porušenia, ktoré boli konštatované v predmetnom protokole. Žalovaný v súlade s vyššie uvedeným v dodatku č. 1 uviedol svoje stanovisko k vyjadreniu sťažovateľa k protokolu.

16. Na základe vyššie uvedených skutočností žalovaný považoval právne závery sťažovateľa za irelevantné a neodôvodnené, s obsahom kasačnej sťažnosti sa po jej preštudovaní nestotožnil a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky navrhol kasačnú sťažnosť zamietnuť v plnom rozsahu ako nedôvodnú.

C/

17. Sťažovateľ vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného ku kasačnej sťažnosti zo dňa 19.09.2016 uviedol, že naďalej trvá na svojom stanovisku, že postup žalovaného pri vypracúvaní Protokolu v znení Dodatku bol príliš formalistický vzhľadom k závažnosti dôsledkov, ktoré pre sťažovateľa z Protokolu v znení Dodatku vyplývajú. Taktiež trval na tom, že formalistické konštatovanie zistených nedostatkov sa premietlo aj do opatrení, ktoré mal sťažovateľ ako zamestnávateľ odstrániť, keď z protokolu ani z Dodatku nie je možné zistiť, čo má zamestnávateľ na odstránenie nedostatkov urobiť, aké má prijať opatrenia, aby k takýmto situáciám nedochádzalo. V ďalšom sťažovateľ opätovne poukázal na niektoré námietky obsiahnuté v kasačnej sťažnosti. Navrhol, aby kasačný súd rozhodol tak, ako uviedli v kasačnej sťažnosti. Zároveň žiadal kasačný súd, aby mu priznal trovy konania.

III. Právny názor NS SR

18. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.), je prípustná (§ 439 S.s.p.) a bola podaná oprávneným subjektom (§ 442 ods. 1 S.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačnú sťažnosť je potrebné ako nedôvodnú zamietnuť. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 30. mája 2018 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

19. Predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal preskúmania protokolu žalovaného, a preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnutý protokol žalovaného, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

Podľa § 14 ods. 1 zákona o inšpekcii práce, protokol obsahuje označenie príslušného inšpektorátu práce,

meno a priezvisko inšpektora práce, ktorý vykonal inšpekciu práce, označenie kontrolovaného zamestnávateľa alebo kontrolovanej fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, miesto a čas vykonania inšpekcie práce, predmet inšpekcie práce, zistené porušenia predpisov a záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv, podpis a vyjadrenie zamestnávateľa alebo ním povereného zamestnanca, alebo fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, k zisteným porušeniam predpisov a záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv a k ďalším skutočnostiam uvedeným v protokole, stanovisko inšpektora práce k tomuto vyjadreniu, dátum vypracovania a dátum prerokovania protokolu, podpis inšpektora práce a odtlačok pečiatky. Protokol obsahuje aj vyjadrenie právnickej osoby alebo fyzickej osoby ku skutočnostiam uvedeným v protokole, ktoré sa jej týkajú, ak ide o vyšetrowanie udalosti uvedenej v § 7 ods. 3 písm. b). Ak bolo zistené porušenie zákazu nelegálnej práce alebo nelegálneho zamestnávania, protokol obsahuje aj čas, keď bolo porušenie zákazu nelegálnej práce alebo nelegálneho zamestnávania zistené, a ak boli preukázané, aj dohodnutú mzdu a dobu trvania nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania.

Podľa § 14 ods. 2 zákona o inšpekcii práce, v protokole inšpektor práce navrhne opatrenia podľa § 12 ods. 2 písm. a), uloží opatrenia podľa § 12 ods. 2 písm. b), c), g), h) a i) a uloží povinnosť kontrolovanému zamestnávateľovi alebo kontrolovanej fyzickej osobe, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom,

- a) prijať opatrenia na odstránenie zistených porušení predpisov a záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv a ich príčin,
- b) doručiť inšpektorátu práce v určenej lehote písomnú správu o splnení opatrení na odstránenie zistených porušení predpisov a záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv a ich príčin.

Podľa § 14 ods. 3 zákona o inšpekcii práce, inšpektor práce

- a) po posúdení písomného vyjadrenia kontrolovaného zamestnávateľa alebo kontrolovanej fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, doručeného v lehote určenej inšpektorom práce, vyhotoví dodatok k protokolu, v ktorom uvedie toto vyjadrenie a svoje stanovisko k nemu; dodatok k protokolu je súčasťou protokolu,
- b) aj bez návrhu opraví v protokole chyby v písaní, počítaní a iné zrejme nesprávnosti; o oprave upovedomí kontrolovaného zamestnávateľa alebo kontrolovanú fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom.

Podľa § 14 ods. 4 zákona o inšpekcii práce, protokol sa považuje za prerokovaný aj vtedy, ak sa zamestnávateľ alebo ním poverený zamestnanec, alebo fyzická osoba, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, odmietne oboznámiť s protokolom, písomne sa k nemu nevyjadrí alebo ho nepodpíše; táto skutočnosť musí byť uvedená v protokole.

20. Kasačný súd z predloženého spisového materiálu zistil, že dňa 18.06.2013 v čase cca 8.40 hod. došlo u sťažovateľa ako zamestnávateľa k úmrtiu zamestnanca - A. S. v dôsledku závažného pracovného úrazu (voľný pád zo žeriavu do jamy na sypký materiál pod žeriavovou dráhou s hĺbkou pádu asi 25 m). Žalovaný vykonal u sťažovateľa vyšetrenie príčin závažného pracovného úrazu, ktorým bola spôsobená smrť v dňoch 18.06.2013 až 23.04.2014, o čom vyhotovil Protokol č. ITN-078-41-2.2/P-J1-13 zo dňa 23.04.2014. V protokole uviedol údaje postihnutého zamestnanca, údaje zamestnávateľa (sťažovateľa), údaje o úraze a mieste, kde sa stal úraz, charakteristiku deja úrazu a ďalšie dôležité skutočnosti spolu s hodnotením zistených skutočností a určením štatistických značiek zdroja a príčiny pracovného úrazu, ďalej zistené nedostatky jednak v príčinnej súvislosti s udalosťou, jednak iné nedostatky, ktoré nie sú v príčinnej súvislosti s udalosťou. Protokol bol prerokovaný s prokuristom sťažovateľa, ktorý si vyžiadala čas na vyjadrenie sa k nemu. Na podklade podaného vyjadrenia k skutočnostiam uvedeným v protokole zo strany sťažovateľa vyhotovil žalovaný dodatok č. 1 zo dňa 12.05.2014 k protokolu č. ITN-078-41-2.2/P-J1-13 zo dňa 23.04.2014. V dodatku žalovaný vyslovil svoje stanovisko k vyjadreniu sťažovateľa a doplnil protokol o časť Opatrenia, v ktorej sťažovateľovi v súlade s ustanovením § 12 ods. 2 písm. b/ zákona o inšpekcii práce nariadil odstrániť zistené nedostatky v časti G. 1. b v bode 1 ihneď a trvalo, v časti G.2.b v bodoch 2, 3,4, 5,6, 7, 8,10,11,13,14,15 ihneď a trvalo, v bode 12 do 1 mesiaca od prevzatia dodatku k protokolu. V ďalšom

žalovaný uviedol, že niektoré zistené nedostatky už nebolo možné odstrániť vzhľadom na vyšetrovanú udalosť, preto nariadil ich odstránenie s ohľadom na ďalšie prípady, ktoré sa môžu vyskytnúť. Konštatoval, že nedostatok v časti G.2.b v bode 9 bol už odstránený. Zároveň sťažovateľovi uložil povinnosť prijať opatrenia na odstránenie zistených porušení predpisov a ich príčin.

21. Krajský súd rozhodujúc o žalobe na preskúmanie zákonnosti protokolu žalovaného kasačnou sťažnosťou napadnutým rozsudkom žalobu zamietol. Z odôvodnenia rozsudku správneho súdu vyplýva, že krajský súd sa stotožnil s právnym záverom žalovaného a konštatoval, že žalovaný správne ustálil porušenie povinností na strane sťažovateľa, ktoré viedli k uloženiu povinností na dosiahnutie nápravy a v časti uloženia týchto povinností je podľa názoru krajského súdu protokol dostatočne určitý a zrozumiteľný.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že kasačná sťažnosť sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu sa podstatne neodlišovala od dôvodov podanej žaloby o preskúmanie zákonnosti protokolu žalovaného, s ktorej dôvodmi sa krajský súd v plnom rozsahu vysporiadal a jeho skutkové zistenia aj právne závery považuje kasačný súd za vecne správne.

23. Vo vzťahu k preskúmateľnosti protokolu o výsledku inšpekcie práce súdom považuje kasačný súd za potrebné v prvom rade uviesť, že zdieľa právny názor krajského súdu vyslovený v napadnutom rozsudku, v zmysle ktorého je súdny prieskum protokolu možný len za predpokladu, že obsahuje autoritatívne a vynútiteľné uloženie povinností kontrolovanému subjektu, ktoré majú smerovať k náprave zistených nedostatkov. Platí, že uvedené určenie povinností určuje aj rámec súdneho prieskumu, keď je možné skúmať len zákonnosť uloženia tých povinností, ktoré predstavujú zásah do právneho postavenia kontrolovaného subjektu. Možnosť súdneho prieskumu je teda limitovaná týmto rozsahom a súd sa v zásade nemôže zaoberať správnosťou určenia príčin pracovného úrazu ako celku, ale len zistení ohľadne porušenia povinností kontrolovaného subjektu, ktoré viedli k uloženiu povinností vynútiteľných uložením sankcie. Len uloženie týchto sankcií predstavuje pri protokole zásah do sféry kontrolovaného subjektu a robí protokol spôsobilým predmetom súdneho prieskumu. Obdobný záver vyplýva aj z rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napr. z uznesenie sp. zn. 1Sžo/162/2007 zo dňa 02.12.2008 vyplýva: „... že pre posúdenie podmienok preskúmateľnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy nie je podstatné, či takéto rozhodnutie bolo vydané v správnom konaní alebo mimo takéhoto procesného postupu. Podstatnou v tomto konaní je tá skutočnosť, že protokol (rozhodnutie) bol vydaný orgánom štátnej správy pri výkone jeho právomocí zverených mu osobitným zákonom, ktorý na základe zistenia porušenia povinností uložil žalobcovi v súlade s § 14 ods. 2 zákona povinnosť - odstrániť zistené nedostatky v určenom termíne a teda správny orgán predpísaným spôsobom autoritatívne zasiahol do právnej sféry žalobcu tým, že mu uložil povinnosť, ktorej prípadné nesplnenie môže následne viesť k uloženiu sankcie v zmysle § 19 zákona. Svojím charakterom je teda spôsobilé vyvolať ním požadované účinky t. j. vynútiť si splnenie uloženej povinnosti a nepochybne tak citeľne zasiahnuť do žalobcovej sféry práv a povinností, čo je v zmysle § 244 ods. 3 OSP predpokladom pre jeho preskúmateľnosť súdom.“

24. Rovnako ako krajský súd aj súd kasačný vyhodnotil ako bezpredmetné námietky týkajúce sa príčin úrazu, ktorých prejednanie bude predmetom konania až v administratívnom konaní začatom na podklade protokolu, pričom výsledné správne rozhodnutie bude samo o sebe spôsobilým predmetom súdneho prieskumu. Zároveň kasačný súd zdôrazňuje, že súdna preskúmacia činnosť vo vzťahu k protokolu o výsledku inšpekcie práce je presne vymedzená, a teda správny súd je oprávnený skúmať len zákonnosť uloženia povinností smerujúcich k náprave zistených nedostatkov.

25. Kasačný súd dáva do pozornosti, že zákonodarcia kogentným spôsobom upravuje formálne a obsahové náležitosti protokolu o výsledku inšpekcie práce. Dôvodom detailnej úpravy jednotlivých náležitostí, ako aj postupu vypracovania, prerokovania a doručovania tohto dokumentu obsahujúceho výsledky inšpekcie práce, je jeho využitie štátnymi orgánmi v oblasti inšpekcie práce v ďalších činnostiach patriacich do ich pôsobnosti (správne konanie na uplatňovanie sankčných oprávnení, podnety na zlepšenie ochrany práce) ako aj kontrolovanými subjektmi pri skvalitňovaní pracovného

prostredia a pracovných podmienok zamestnancov. V prípade zistenia nedostatkov predstavuje protokol o výsledku inšpekcie práce dokument, v ktorom inšpektor práce uvedie opatrenia, ktoré zamestnávateľovi alebo fyzickej osobe, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom navrhuje, t. j. odporúča, prijať na zlepšenie pracovných podmienok a pracovného prostredia (opatrenia v zmysle § 12 ods. 2 písm. a/ zákona <. o inšpekcii práce) alebo ukladá, t. j. dozorovaný subjekt je povinný ich realizovať (opatrenia podľa § 12 ods. 2 písm. b <./, <./, <./, <./ a i/ zákona <. o inšpekcii práce). V záujme zabezpečenia objektivity inšpekcie práce a právnej istoty dozorovaných subjektov inšpektor práce umožní po vyhotovení protokolu o výsledku inšpekcie práce zamestnávateľovi, prípadne poverenému zamestnancovi, alebo podnikajúcej fyzickej osobe, aby sa oboznámili s protokolom o výsledku inšpekcie práce a vyjadrili sa k nemu (ústne alebo písomne). Ak sa dozorovaný subjekt dodatočne v stanovenej lehote písomne vyjadrí ku skutočnostiam uvedeným v protokole o výsledku inšpekcie práce, inšpektor práce je povinný vypracovať dodatok k protokolu. Obsahom dodatku, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou protokolu, je vyjadrenie kontrolovaného subjektu a stanovisko inšpektora práce obsahujúce posúdenie tohto vyjadrenia.

26. Vo vzťahu ku kasačným námietkam sťažovateľa, že zo strany žalovaného nedošlo v protokole k samotnému navrhnutiu opatrení, pričom z protokolu nie je zrejmé, čo má sťažovateľ na odstránenie nedostatkov urobiť a ani v akej lehote, kasačný súd uvádza, že tieto nepovažoval za dôvodné. Pri formulovaní vysloveného záveru vychádzal kasačný súd zo skutočnosti, že žalovaný v protokole jasne opísal nedostatky zistené pri vyšetrení príčin závažného pracovného úrazu, pričom presne špecifikoval v čom spočívalo zistené porušenie povinnosti sťažovateľa. Preto ak s poukazom na jednoznačnú identifikáciu nedostatkov žalovaný v dodatku č. 1 k protokolu uložil sťažovateľovi povinnosť tieto odstrániť či už v lehote ihneď a natrvalo alebo do 1 mesiaca, nebolo možné konštatovať neurčitost' či nezrozumiteľnosť protokolu v tejto časti. Rovnako bolo potrebné ustáliť, že zo strany žalovaného došlo k navrhnutiu resp. nariadeniu opatrení v zmysle ustanovenia § 12 ods. 2 zákona o inšpekcii práce. Hoci žalovaný neurčil konkrétny spôsob akým má sťažovateľ nápravu vykonať, ale stanovil cieľ, ktorý má sťažovateľ s prihliadnutím na svoje pomery nápravou dosiahnuť, čo považuje kasačný súd za postačujúce.

27. Ku kasačnej námietke, že dodatok nebol prerokovaný so sťažovateľom kasačný súd uvádza, že povinnosť prerokovať dodatok k protokolu so sťažovateľom žalovanému vôbec nevyplýva z príslušnej právnej úpravy, preto kasačný súd uvedenú námietku vyhodnotil ako nedôvodnú.

28. Sťažovateľ tiež namietal porušenie práva na spravodlivý proces. Túto námietku však kasačný súd vzhľadom na správnosť a zákonnosť postupu krajského súdu tak ako aj žalovaného vyhodnotil za bezpredmetnú.

29. Kasačný súd po oboznámení sa s pripojeným spisovým materiálom musí konštatovať, že v predmetnej veci nebolo možné postupovať inak, ako súhlasiť so závermi prijatými krajským súdom v napadnutom rozhodnutí, že napadnutý protokol žalovaného je v súlade so zákonom, nakoľko krajský súd sa posudzovanou vecou dôsledne zaoberal a vyvodil správne skutkové aj právne závery, ktoré náležite aj odôvodnil, a s ktorými sa kasačný súd v celom rozsahu stotožňuje.

30. Pokiaľ teda krajský súd vyhodnotil námietky sťažovateľa proti protokolu žalovaného za nedôvodné a protokol žalovaného považoval za súladný so zákonom a žalobu sťažovateľa podľa § 190 S.s.p. zamietol, kasačný súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením jeho rozhodnutia, pričom na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia uviedol ďalšie dôvody, ktoré sú uvedené vyššie.

31. Po preskúmaní podanej kasačnej sťažnosti kasačný súd konštatuje, že s právnymi námietkami sťažovateľa sa krajský súd v rozhodnutí riadne vysporiadal a nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na kasačnom súde, a preto ďalšie námietky uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil najvyšší súd ako bezpredmetné, ktoré neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť rozhodnutia. Z uvedeného dôvodu kasačnú sťažnosť podľa § 461 S. s. p. ako nedôvodnú zamietol.

32. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sťažovateľovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, nárok na ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S. s. p.) a rovnako aj žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 168 S. s. p.).

33. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyselne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.